

Ühistu liikme õigused, kohustused ja vastutus

Põllumeeste ühistu KEVILI liige ja konsultant
Olav Kreen

KES ME OLEME?

**KES VASTUTAB
KOOLITUSE
TULEMUSE
EEST?**

Võiksime arutada:

- Millest kõik algab?
- Organisatsiooni loogika
- Rollid organisatsioonis
- Ühistu liikme õigused
- Ühistu liikme kohustused
- Vastutus

 MILLEKS ÜHISTUD?

Senise tegevuspraktika muutmine

- Senisest parema olukorra saamine
- Mastaabiefekt
- Sünergia
- Koos tegutsemisest tulenevad eelised
- Inimeste koondumise tingivad sotsiaalsed ja materiaalsed põhjused.
- NB! Nii plussid kui miinused!

ÜHISTU LOOMISE EESMÄRGID

- Saavutada juurdepääs turgudele
- Luua eeldused stabiilsete tooraine kokkuleppehindade kujundamiseks
- Osutada liikmetele omahinna tasemel teenuseid
- Toodetud tooraine garanteeritud kokkuost
- Nõuanne ja koolitus liikmetele
- Olmeliste vajaduste rahuldamine
- Vaimsete vajaduste rahuldamine

ORGANISATSIIONI OLEMUS

ORGANISATSIOON

- Organisatsiooniks nimetatakse inimgruppi, kes töötab ühiste eesmärkide saavutamise nimel ja on loonud määratletava omavaheliste suhete struktuuri (R. Alas)
- **Organisatsioon on kindla inimrühma terviklikult korraldatud ühendus, mis võimu ja eestvedamise mõjutusel tegevusi kooskõlastades püüab saavutada ühist eesmärki (R. Üksvärav)**

Mistahes organisatsiooni ja organisatsioonilise tegevuse keskseks eduteguriks on **KULTUUR**.

Kõne all ei ole kaunid kunstid ja ainelised või virtuaalsed kultuuriväärtused ja ka mitte ainult

- töö- ja tootmiskultuur,
- juhtimis- ja valitsemiskultuur,

vaid ka ja eeskätt **mõtlemis- ja käitumiskultuur, suhtlemiskultuur, elamiskultuur...**

ÜHISTU ORGANID

- Üldkoosolek
- (Nõukogu)
- Juhatus
- Täidesaatvad organid

Tulundusühistuseadus

- **§ 38. Üldkoosolek**
- (1) Ühistu liikmed teostavad oma õigusi ühistus üldkoosolekul.
- (2) Üldkoosolek on ühistu kõrgeim organ.
- **§ 55. Juhatus**
- (1) Juhatus on ühistu juhtorgan, mis esindab ja juhib ühistut.

-
- **§ 64. Nõukogu**
 - (1) Ühistul peab olema nõukogu, kui ühistul on üle 200 liikme või kui osakapital on üle 25 000 euro või kui see on ette nähtud põhikirjaga.

**ROLLID
ORGANISATSIOONIS,
ÕIGUSED JA
KOHUSTUSED**

Milliseid rolle täidame ühistus?

- **§ 316. Nõukogu pädevus**

- Nõukogu planeerib aktsiaseltsi tegevust ja korraldab aktsiaseltsi juhtimist ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle.

- **§ 317. Nõukogu õigused**

- (1) Nõukogu annab juhatusele korraldusi aktsiaseltsi juhtimise korraldamisel.

Nõukogu nõusolek on vajalik aktsiaseltsi nimel tehingute tegemiseks, mis väljuvad igapäevase majandustegevuse raamest,

-
- **§ 325. Ärisaladuse tagamine**
 - (I) Nõukogu liikmed peavad hoidma aktsiaseltsi ärisaladust

Juhiks (*liidriks*) peetakse seda,

- KEDA SAAB USKUDA JA USALDADA;
- KES ON ASJATUNDLIK;
- KES EI KIRJUTA TEISTE SAAVUTUSI OMA ARVELE JA ON KOOSTÖÖALTIS;
- KES TUNNEB, ARVESTAB, AUSTAB JA INNUSTAB IGAÜHT;
- KES ON LEPPIMATU MISTAHES ALATUSTE, PETTUSTE, VALEDE, ÄRAANDMISTE, MAHAMÜÜMISTE JMS SUHTES;

Juht (nõukogu või juhatuse liige)

PEAB OLEMA

- ASJATUNDLIK,
- “ÜKS MEIE HULGAST”
- EESKUJUKS,
- AUS JA ÕIGLANE

JA KA AVALIKULT NÄITAMA, ET ON

- KÜLLALT ISESEISEV JA VABA,
- INIMLIKULT HOOLIV,
- VASTUTUSTUNDLIK NING VASTUTUSVÕIMELINE

SIDUSTAMA, st saavutama

- VASTASTIKUSE INFORMEERITUSE,
- USALDUSE,
- KOOSTÖÖ, st soovi luua üksteisele edu saavutamiseks vajalikke eeldusi.

Kui käsitada juhtimist **OTSUSTUSTE** jadana, tuleb selgeks mõelda,

- kuidas saavutab juhtimise subjekt otsustamiseks ja kolleegide kaasamiseks vajaliku **autoriteedi**,
- kuidas kujuneb **usk** tulevikku, endasse, edusse...
- kuidas kujuneb (millest sõltub) **usaldus**;
- kuidas kujuneb **süvenemine** ja **pühendumine**

Liikmete õigused ja kohustused:

- Formuleerivad ja võtavad vastu ühistu asutamislepingu ja põhikirja, vajadusel teevad parandusi ja täiendusi.
- Sõnastavad lõplikult üldkoosoleku otsused ja kontrollivad varasemate otsuste täitmist.
- Valivad ja vabastavad ametist juhtkonna.
- Nõuavad ja jälgivad, et juhtkond täidaks põhikirja ja üldkoosoleku otsuseid.
- Võtavad osa ühistu finantseerimisest.

Liikmete õigused ja kohustused:

- Toetavad oma ühistut võimalikult suure hulga teenuste tellimisega.
- On aktiivsed oma ühistu tegevuses.
- Propageerivad oma ühistu tegevust.
- Austavad enamuse otsuseid ja täidavad neid.
- Vajadusel kritiseerivad juhtkonda ja soovivad ka uusi ideid.
- Hoiavad ennast kursis ühistu tegevusega.

Liikmete õigused ja kohustused:

- Kaitsevad ühistu juhtkonda, kui neid ebaõiglaselt kritiseeritakse või laimatakse.
- Lõpetavad oma liikmeks olemise, kui nad ei ole rahul ühistu kollektiivsete otsuste alusel toimuva tegevusega. Enne seda väljendavad selgesti oma erimeelsust nõukogu, juhatuse või üldkoosoleku ees.

Tulundusühistuseadus

- **§ 25. Liikmete võrdsus**
- Ühistu liikmeid tuleb võrdsetel asjaoludel kohelda võrdselt.
- **§ 26. Õiguste teostamine**
- Liikmed teostavad oma õigusi ühistu suhtes üldkoosolekul, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.
- **§ 28. Liikme õigus teabele**
- **§ 29. Kasumi jaotamine**

**Ühistegevuse suurim
vaenlane on ühistu liige,
kelle tegevusmotiiviks
on kasu saamine teiste
arvelt!**

Karl Kider „Vestlusi ühistegevusest“ Tallinn 1934

- Ühistegevus vajab häid ja ausaid inimesi. Ilma selleta ei saa ühistegevusest üldse olla juttu.
- Mis on suurim tingimus ühistegevuse püsivaks eduks?
 - Aus tahe,
 - püsivus,
 - üksmeel ja
 - teadlik suhtumine ühistegevusse.

MIDA OLEKS MEIL TARVIS:

- **Inimesi, kes tahavad olla õiglased.**
- Inimesi, kes ei lausu ainustki sõna, mille eest nad ei või vastutada.
- **Inimesi, kes loodavad vähe ja palju teha tahavad.** Inimesi, kes on valmis puhtsüdamlikeks rumalusiks, ent ka korralikuks meelsuseks.
- Inimesi, kes ei veereta vastutust teiste peale, kui nad ise pole täitnud oma kohustusi.
- Inimesi, kes suudavad vastu seista igale meeleolule ega lase end kunagi joovastada sõnadest.

MIDA OLEKS MEIL TARVIS:

- Inimesi, kel on julgust keelata seal, kus nad ei või lubada.
- Inimesi, kelle teod on suuremad kui nende sõnad.
- Inimesi, kes põhimõtteliselt ei sega end mingisse üldisesse lärmitsemisse.
- Enne kõike: inimesi, kes ei andu mugavusile.
- Julgeid, kaineid inimesi, kes suudavad pidada oma kurssi, elada ilma soodustuseta ja on küllalt tugevad, et töötada tulevikule, mitte ainult tänapäevale.

VASTUTUS

- **Vastutus** on tagajärgede kandmine oma tegude või tegemata jätmiste eest.
- **Vastutus** on majanduses tavaliselt rahaline ja kokkuleppeline.
- **Vastutuse võtmine või andmine** tähendab teadmist, et tegevust hinnatakse ja hinnangu tulemusel on moraalsed või materiaalsed tagajärjed (hüved, positsioon) inimesele või organisatsioonile, mida inimene esindab.

Vastutus kaasneb sünniga, kodakondsusega, perekonnaseisuga, ametikohtaga...

- **aga vastutustunne kujuneb otsustamisega**
- Vastutustunne on tegevuses tagajärgedega arvestamine
- Vastutusvõime on suutlikkus tegevuses tagajärgedega arvestada

Sisuliselt saab vastutada vaid see, kes suudab:

- tabada analüüsis ja otsustamisel tervikut,
- küllalt hästi ette näha,
- ära tunda ja ka arvestada nn piasasju (pidada meeles, et “*saatan on detailide taga!*”),
- arvestada nii avalikke kui varjatud, otseseid ja kaudseid... võimalusi ja ohte,
- teab, mis alal ta on profaan või diletant ning kasutab siis võimalust öelda seda enne arutlusi ja olla siis otsustamisel kuulaja.

-
- **§ 63¹. Juhatusel liikmete vastutus**
 - (1) Juhatusel liige peab oma kohustusi täitma korraliku ettevõtja hoolsusega.
 - (2) Juhatusel liikmed, kes on oma kohustuse rikkumisega tekitanud kahju ühistule, vastutavad tekitatud kahju hüvitamise eest solidaarselt.

-
- **§ 327. Nõukogu liikme vastutus**
 - (I) Nõukogu liige peab oma kohustusi täitma korraliku ettevõtja hoolsusega.

-
- **Vastutus on vabadus, aga ka kohustus**
 - **KÜSIMUS: kuidas suurendada ühistus liikmete vastutustunnet?**

Täna! Koostöös teeme paremini!

Kontakt:
Eesti Maaülikool
Majandus- ja sotsiaalinstituut
rando.varnik@emu.ee